

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ _____ ” _____ 2019р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вокально-хорова робота і диригування

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет _____ Педагогічний
(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма _____ Основи вокально-хорового мистецтва і диригування
для студентів за спеціальністю 013 «Початкова освіта»,
«Початкова освіта»

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки початкової освіти **Клепар М.В.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ **Оліяр М.П.**
підпис прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету **Кондур О.С.**
прізвище, ініціали

Директор / Декан _____ **Кондур О.С.**
підпис прізвище, ініціали

©Клепар М.В., 2019 рік
©ПНУ, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова
Модулів 2	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		4-й
<u>Індивідуальне науково-дослідне завдання</u>		Семестр VIII
(назва)		
Загальна кількість годин – 180	2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 (2-й семестри) аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітній рівень: бакалавр	Лекції
		24
		Практичні (індивідуальні)
		36 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
120 год.		
Індивідуальні завдання:	Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 30 : 60 (33% : 67%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» – підготувати студентів до майбутньої диригентсько-виконавської діяльності вчителя-музиканта і керівника дитячого хорового колективу.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування знань теоретичних основ вокально-хорового мистецтва;
- ознайомлення з особливостями хорового співу та хорового виконавства;
- вивчення специфіки організації та методики роботи з дитячим хоровим колективом;
- оволодіння технікою диригування;
- аналіз роботи над хоровою партитурою;
- освоєння диригентського виконання пісенно-хорового матеріалу, передбаченого програмою;
- розкриття методики вивчення пісень шкільного репертуару з учнями молодшого шкільного віку;
- забезпечення розвитку творчої індивідуальності й самоактуалізації особистості майбутнього музиканта-педагога в процесі оволодіння мистецтвом хорового диригування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- значення мистецтва хорового диригування для професійного становлення вчителя музичного мистецтва;
- основи техніки диригування;
- особливості хорового співу та хорового виконавства, теоретичні основи вокально-хорової діяльності вчителя музичного мистецтва;
- методи та прийоми роботи з дитячим хоровим колективом;
- шляхи формування вокально-хорових навичок;
- методи розучування хорових творів шкільного пісенного матеріалу, хорових творів для дітей;
- головні щаблі історичного розвитку хорового мистецтва в Україні;
- складові елементи вокально-хорової техніки;
- вокально-виражальні можливості різних типів і видів хорів; розташування хорових партій у хорах різних типів і видів;
- критерії добору пісенно-хорового матеріалу для дітей та особливості роботи над ним на уроках музичного мистецтва та у позакласній вокально-хоровій діяльності;
- особливості створення дитячих різновікових колективів і організації роботи в них;
- характеристики хорових голосів.

вміти:

- володіти технікою диригування;
- читати нескладні хорові партитури а' cappella та в супроводі фортепіано;
- визначати художньо-образний зміст пісень шкільного репертуару, хорових

- творів для дітей та втілювати його в процесі диригування;
- самостійно працювати над хоровою партитурою;
 - розв'язувати музичні, технічні завдання, пов'язані з добором диригентських засобів для художнього відтворення твору;
 - проявляти творчу ініціативу в інтерпретації музичного образу;
 - аналізувати якість хорового звучання; застосовувати різноманітні методи і прийоми роботи з дитячим хоровим колективом;
 - володіти методикою роботи над шкільним пісенним матеріалом, хоровими творами для дітей;
 - характеризувати типи і види хорів, хорові голоси, кількісний склад хорових колективів, розташування хорових груп в хорі; аналізувати специфіку вокально-хорової роботи з дитячим колективом;
 - використовувати основні прийоми і методи розвитку вокально-хорових навичок у дітей.

3. Програма навчальної дисципліни

4 курс

2 семестр

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вокально-хорового мистецтва

Тема 1. Розвиток хорового мистецтва в Україні

Історичні джерела українського хорового співу. Давньоруський церковний спів.. Співоче мистецтво XV – першої половини XVIII століття. Хорове мистецтво другої половини XVIII століття (М.Березовський, А.Ведель, Д.Бортнянський). Музична хорова культура України XIX-XX століття.

Тема 2. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва

Поняття про хор. Типи хору. Характеристика хорових голосів. Види хорів та їх діапазон. Кількісний склад хорових колективів. Розташування хорових груп в хорі. Розподіл хорів за їх виконавським профілем. Способи хорового виконавства.

Змістовий модуль 2. Вокально-хорова робота з хоровим колективом

Тема 2 . Вокально-хорова техніка та її значення

Дихання – основа вокально-хорової техніки. Звукоутворення. Типи атаки звука. Звукоформування. Звуковедення.

Тема 4. Загальне поняття про ансамбль в хорі. Поняття про хоровий стрій

Унісонний ансамбль. Гармонічний ансамбль. Мелодичний та гармонічний стрій. Інтоніяція.

Тема 5. Особливості вокально-хорової роботи з дитячим колективом

Створення шкільного хору та організація його роботи. Вокальне виховання у шкільному хорі. Принципи добору репертуару для дитячого хорового колективу. Розвиток багатоголосого співу .

Змістовий модуль 3. Диригування

Тема 6. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музичного мистецтва у початковій школі

Зміст і характер диригентської діяльності учителя музичного мистецтва. Оволодіння диригентською технікою. Особливості самостійної роботи над пісенним шкільним репертуаром, хоровими творами для дітей.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
І курс 2 семестр						
Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні засади вокально-хорового мистецтва						
Тема 1. Розвиток хорового мистецтва в Україні	18	4	4			10
Тема 2. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва	16	2	4			10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	34	6	8			20
Змістовий модуль 2.						
Вокально-хорова робота з хоровим колективом						
Тема 3. Вокально-хорова техніка та її значення	30	4	6			20
Тема 4. Загальне поняття про ансамбль в хорі. Поняття про хоровий стрій	24	4	4			16
Тема 5. Особливості вокально-хорової роботи з дитячим колективом	34	4	6			24
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	88	12	16			60
Змістовий модуль 3.						
Диригування						
Тема 6. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музичного мистецтва у початковій школі	58	6	12			40
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	58	6	12			40
Усього годин	180	24	36			120

5. Теми практичних (індивідуальних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вокально-хорового мистецтва		
1	Хорове виконавство	4
Змістовий модуль 2. Вокально-хорова робота з хором колективом		
2	Формування вокально-хорових навичок	6
3	Вокально-хорова робота вчителя музичного мистецтва	4
Змістовий модуль 3. Диригування		
4	Зміст і характер диригентської діяльності вчителя музичного мистецтва	4
5	Оволодіння диригентською технікою	8
6	Особливості самостійної роботи вчителя над шкільним пісенним репертуаром	4
7	Особливості самостійної роботи вчителя над хоровими творами для дітей	4
Разом		34

6. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Кількість годин
І курс 2 семестр		
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вокально-хорового мистецтва		
1	Самостійно опрацювати питання «Витоки хорової культури в Україні»	12

2	Самостійно опрацювати питання «Вокально-виражальні можливості різних типів і видів хорів»	12
Змістовий модуль 2. Вокально-хорова робота з хоровим колективом		
3	Самостійно опрацювати питання: «Сутність голосоутворення», «Етапи формування співацьких навичок», «Кантиленний спів як основа хорового мистецтва»	24
4	Самостійно опрацювати питання: «Прийоми досягнення строю, ансамблю в хорі», «Розвиток навичок багатоголосого співу»	12
5	Самостійно опрацювати питання: «Характеристика дитячого голосу, його охорона», «Розвиток співацької культури дітей молодшого шкільного віку», «Особливості роботи над чистотою інтонування в дитячому хорі», «Масові форми хорової діяльності у школі»	30
Змістовий модуль 3. Диригування		
6	Вивчити мелодію і текст самостійно дібраних пісень шкільного репертуару, описати методику роботи над ними. Вивчити партитуру самостійно дібраних хорових творів для дітей, здійснити їх музично-теоретичний, вокально-хоровий, виконавський, педагогічний аналіз	30
Разом		120

7. Методи навчання

Словесні (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут).

Наочні (спостереження, демонстрування).

Практичні (вправи).

Проблемно-пошукові (розв'язання проблемних ситуацій і завдань, проблемне викладення).

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні).

8. Методи контролю

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Письмовий індивідуальний і фронтальний контроль.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

Самоконтроль (самооцінка).

Рівень знань студентів оцінюється за 100-бальною шкалою, яка відображає якість виконання:

- поточних практичних завдань із засвоєння тем змістових модулів (робота на занятті, самостійна робота, індивідуальні завдання);
- письмової роботи (анотації до пісні шкільного репертуару);
- контрольного диригування у вигляді академічних концертів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота									залик	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3			
T1	T2	Сума	T3	T4	T5	Сума	T6	Сума		
10	10	20	10	10	10	30	20	20	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань та умінь студентів

A «Відмінно» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою основні навчальні завдання виконані, якість їх виконання оцінена балом, близьким до максимального.

В «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу « Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою основні навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена балом, близьким до максимального.

С «Добре» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою основні навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

Д «Задовільно» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою основних навчальних завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.

Е «Достатньо» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою основних навчальних завдань не виконані, або якість деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального.

ФХ «Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою основних навчальних завдань не виконані, або якість їх виконання оцінена балом, близьким до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

Ф «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування» не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі передбачені програмою основні навчальні завдання виконані з грубими помилками, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

«Зараховано» – студент добре знає програмний матеріал, не допускає суттєвих неточностей, правильно застосовує теоретичні знання під час розв'язання практичних завдань. Із загального обсягу контрольних завдань студент правильно виконав не менше 51 %.

«Не зараховано» – студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає багато суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичні завдання. Із загального обсягу контрольних завдань студент правильно виконав менше, ніж 51 %.

10. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій навчальної дисципліни «Основи вокально-хорового мистецтва і диригування».

2. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять (таблиці зі схемами диригування, опис технічних вправ для розвитку техніки диригування тощо).
3. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань студентів.
4. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Список базової та допоміжної літератури.
6. Інтернет-ресурси.
7. Засоби контролю і самоконтролю.
8. Нормативні документи.
9. Музичний інструмент.

11. Рекомендована література

1. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування: навчально-методичний посібник для викладачів і студентів вищих навчальних закладів/ В.Д.Доронюк. – Івано-Франківськ: Обл. друк, 2004.
2. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі / В. Ковалів. – К.: Муз. Україна, 2003.
3. Коломієць О.М. Хорознавство (навч. посібник) / О.М.Коломієць. – К.: Либідь, 2001.
4. Ольхов К. Теоретические основы дирижерской техники / К.Ольхов. – М.: Музыка, 1984.
5. Печерська Е. Уроки музики у початкових класах: навч. посіб./ Е.Печерська. – К.: Либідь, 2001.
6. Г.І. Загальна теорія музики: підручник / Г.І. Побережна, Т.В. Щериця. – К.: Вища школа, 2004.
6. Раввінов О. Методика хорового співу в школі / О. Раввінов. – К.: Муз. Україна, 2007.
7. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна і мистецька / О.П. Рудницька. – К.: ІЗМН, 2002.
8. Савчук В. Пісенний світ школяра: навч.-метод. посіб. – Івано-Франківськ: ОШПО, 2006. – Вип.1.
9. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі: метод. посіб / Л.О. Хлебникова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006.
10. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник / Ю.Є. Юцевич. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003.

Допоміжна

11. Вовк М.В. Методика музичного виховання школярів / М.В.Вовк. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007.
12. Вовк М.В., Орлов В.Ф. Виховання музикою / М.В.Вовк, В.Ф.Орлов. – К.: Музична Україна, 2007.
13. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні (навч.-метод. посіб. / С.С.Горбенко. К.ІЗМН, 1999.

14. Горбенко С.С. Українська дитяча хорова література: навч.-метод. посіб./ С.С.Горбенко. – К.: НПУ, 2001.- Ч.1.
15. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: метод. посіб. / О.О. Гумінська. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005.
16. Демчишин М. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів / М.Демчишин. – К.: ІМЗМ, 2012.
42. Дух В.П. Музика в 1 класі: посіб. для вчителів початкових класів / В.П. Дух. – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2003.
- 4173 Збірник пісень з акомпанементом для 1-2 класів / упоряд. Л.М.Єлагіна.– Харків: Весна: Вид-во «Ранок». – 2003.
18. Ланцюженко З.Д., Шкільник С.Я. Пісенна скринька школяра: музична хрестоматія для 1-2 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – Х.: Скорпіон, 2007.
19. Липа І., Вовк М. Добір музичного матеріалу для уроку як творчість учителя
20. Липа, М.Вовк // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – 2007. – Вип. XIII-XIV. – С.61-69.
21. Липа І.Ю., Вовк М.В. Художньо-педагогічні критерії добору й оцінки художніх творів для дітей / І.Ю.Липа, М.В.Вовк // Обрії. – 2007. – №2 (25). – С.90-93.
22. Лисенко М. Збірник народних пісень у хоровому розкладі, пристосованих для учнів молодшого і підстаршого віку у школах народних / ред. Н.В.Петішкіна. – К.: Музична Україна, 1994.
23. Масол Л.М. Вивчення музики в 1-4 класах: навч.-метод. посіб. для вчителів/ Л.М. Масол, Ю.О. Очаковська, Л.В. Беземчук, Т.О. Наземнова. – Х.: Скорпіон, 2003.
24. Мартинюк А.К. Диригування: навч. посіб. / А.К.Мартинюк. – Мелітополь, 1996.
25. Музичне мистецтво. Нотна хрестоматія. 1 клас / уклад. О.І.Золотарьова, З.П.Ткемаладзе. – Х.: Вид. група «Основа», 2012. – 128 с.
26. Островський В.М. Уроки музики: 1-4 класи: посіб. для вчителя / В.М. Островський, М.В. Сидір. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007.
27. Ростовський О., Хлебнікова Л., Марченко Р. Програми для середньої загальноосвітньої школи. Музика: 1-4 класи Ростовський О., Хлебнікова Л., Марченко Р. – К.: Початкова школа, 2007.
28. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в початковій школі: навч.-метод. посіб. / О.Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000.
29. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: метод. посібник / О.Я.Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.
30. Сидір М.В. Фонохрестоматія. Музичне мистецтво. 1 клас. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012.
31. Смирнова Т. Хорознавство (історія, теорія, методика): навч. посіб. / Т.А.Смирнова. - Х.:ХДПУ, 2000.
32. Співають діти: репертуар для молодшого та середнього шкільного віку / І.О.Зеленецька. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 180 с.
33. Фонохрестоматія. Вчимося музики: пісенний репертуар. Музика. 1 клас. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012.

34. Фонохрестоматія. Вчимося музики: пісенний репертуар. Музика. 2 клас. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012.
35. Фонохрестоматія. Вчимося музики: пісенний репертуар. Музика. 3 клас. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012.
36. Фонохрестоматія. Вчимося музики: пісенний репертуар. Музика. 4 клас. – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012.
37. Хлебникова Л.О. Музичне мистецтво. 1 клас. Плани-конспекти уроків на друкованій основі / Л.О.Хлебникова, Т.О.Наземнова, Л.О.Дорогань, Н.І.Міщенко. – Х.: Вид-во «Ранок», 2012. – 72 с. (Серія «Конструктор уроку»). – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
38. Чарівна сопілочка: навч. метод. посібник / І.О.Зеленецька. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2009. – 184 с.
39. Юцевич Ю.Є Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. – К.: ІЗМН, 1998.
40. Яскулко М.К. Музика. 1 клас. Тематичне планування та розробка уроків / М.К. Яскулко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. – 144 с. (Майстер клас)
41. Яскулко М.К. Музика. 2 клас. Тематичне планування та розробка уроків / М.К. Яскулко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. – 144 с. (Майстер клас)
42. Яскулко М.К. Музика. 3 клас. Тематичне планування та розробка уроків / М.К. Яскулко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. – 144 с. (Майстер клас)
43. Яскулко М.К. Музика. 4 клас. Тематичне планування та розробка уроків / М.К. Яскулко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. – 144 с. (Майстер клас)

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського.
3. <http://www.tnpu.edu.ua> – веб-сторінка Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка.
4. <http://bibliotoud.ru/> – сайт бібліотеки наукової і студентської інформації.